Europa-Parlamentet
2024-2029

VEDTAGNE TEKSTER

P10_TA(2026)0006

Reform af den europæiske valgakt – hindringer for ratifikation og gennemførelse i medlemsstaterne

Europa-Parlamentets beslutning af 20. januar 2026 om reform af den europæiske valgakt – hindringer for ratifikation og gennemførelse i medlemsstaterne (2025/2028(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til traktaterne og særlig artikel 9, 10, 14 og artikel 17, stk. 7, i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) og til artikel 22, artikel 223, stk. 1, og artikel 225 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF),

– der henviser til akten om almindelige direkte valg af medlemmerne af Europa-Parlamentet[1] (den europæiske valgakt), der er knyttet som bilag til Rådets afgørelse af 20. september 1976[2], med senere ændringer,

– der henviser til rammeaftalen af 20. oktober 2010 om forbindelserne mellem Europa-Parlamentet og Europa-Kommissionen[3],

– der henviser til sin beslutning af 11. november 2015 om reform af valgloven i Den Europæiske Union[4],

– der henviser til sin holdning af 3. maj 2022 til forslag til Rådets forordning om almindelige direkte valg af medlemmerne af Europa-Parlamentet, om ophævelse af Rådets afgørelse (76/787/EKSF, EØF, Euratom) og akten om almindelige direkte valg af medlemmerne af Europa-Parlamentet knyttet til denne afgørelse (2020/2220(INL) –

---

1 EFT L 278 af 8.10.1976, s. 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1976/787(2)/oj.

2 76/787/EKSF, EØF, Euratom: Afgørelse truffet af repræsentanterne for medlemsstaterne, forsamlet i Rådet, om akten om almindelige direkte valg af repræsentanterne i forsamlingen (EFT L 278 af 8.10.1976, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1976/787(1)/oj).

3 EUT L 304 af 20.11.2010, s. 47, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2010/1120/oj.

4 EUT C 366 af 27.10.2017, s. 7.

2022/0902(APP))[5],

– der henviser til Rådets afgørelse (EU, Euratom) 2018/994 af 13. juli 2018 om ændring af akten om almindelige direkte valg af medlemmerne af Europa-Parlamentet knyttet til Rådets afgørelse 76/787/EKSF, EØF, Euratom af 20. september 1976[6],

– der henviser til De Forenede Nationers konvention om rettigheder for personer med handicap,

– der henviser til forretningsordenens artikel 55 og til artikel 1, stk. 1, litra e), i og bilag 3 til Formandskonferencens afgørelse af 12. december 2002 om proceduren for tilladelse til at udarbejde initiativbetænkninger,

– der henviser til betænkning fra Udvalget om Konstitutionelle Anliggender (A10-0252/2025),

A. der henviser til, at artikel 223 i TEUF giver Parlamentet ret til at tage initiativ til revidering af sin egen valgprocedure med henblik på at udforme en ensartet procedure, der finder anvendelse i hele EU, eller en procedure baseret på principper, der er fælles for alle medlemsstater, og til at godkende denne; der henviser til, at EU-institutionerne og medlemsstaterne er bundet af princippet om gensidigt loyalt samarbejde som fastsat i artikel 4, stk. 3, i TEU;

B. der henviser til, at en ensartet valgprocedure ikke blot vil sikre større lighed og gennemsigtighed i valgprocessen, men også fremme fremkomsten af et europæisk politisk og offentligt rum og dermed styrke legitimiteten af EU og dets institutioner;

C. der henviser til, at ikrafttrædelsen af den ændrede europæiske valgakt i henhold til artikel 223, stk. 1, i TEUF er betinget af alle medlemsstaters godkendelse i overensstemmelse med deres respektive forfatningsmæssige krav, idet hver medlemsstat bevarer fuld skønsbeføjelse med hensyn til, hvornår den skal ratificere den;

D. der henviser til, at muligheden for at udvikle en ensartet valgprocedure, som bygger på almindelige direkte valg, har været forankret i traktaterne siden 1957;

E. der henviser til, at den europæiske valgakt fra 1976 skitserede målet om at indføre en sådan ensartet procedure og udtrykkeligt gav Parlamentet mandat til at træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik herpå; der henviser til, at muligheden for at fastsætte "fælles principper" i stedet for en harmoniseret procedure først blev indført på et senere tidspunkt som en pragmatisk reaktion på de vedvarende

---

5 EUT C 465 af 6.12.2022, s. 171.
6 EUT L 178 af 16.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/994/oj.

vanskeligheder med at opnå enstemmighed om en fælles valgprocedure; der henviser til, at denne ændrede tilgang har ført til en vedvarende, uensartet gennemførelse af valgreformer, hvilket undergraver den oprindelige ånd i traktaterne og den europæiske valgakt fra 1976 og forsinker etableringen af en europæisk valgramme;

F. der henviser til, at reformen af Parlamentets valgprocedure bør sigte mod at styrke den demokratiske dimension af valgene til Europa-Parlamentet og legitimiteten af EU's beslutningsproces ved at sikre lige deltagelse for alle EU-borgere og dermed tilpasse valgrammen til Parlamentets rolle som medlovgiver valgt direkte af EU-borgerne; der henviser til, at en sådan reform bør tjene til at styrke begrebet unionsborgerskab, forbedre Parlamentets funktion og EU's forvaltning og styrke principperne om valgmæssig ligestilling, lige muligheder og inklusion; der henviser til, at det bør øge gennemsigtigheden, tilgængeligheden og inddragelsen af unge;

G. der henviser til, at der endnu ikke er nået en omfattende aftale om en virkelig ensartet valgprocedure, og at den nuværende ramme fortsat er stærkt fragmenteret; der henviser til, at der har fundet gradvis konvergens sted på visse områder, men at de nuværende nationale regler fortsat skaber betydelige forskelle på centrale områder i medlemsstaterne, hvilket undergraver valgmæssig ligestilling og svækker både opfattelsen af et enkelt fælles europæisk valg og borgernes tillid til den europæiske demokratiske proces;

H. der henviser til, at valg til Europa-Parlamentet – på trods af flere reformer – for det meste stadig er reguleret ved national lovgivning, at valgkampagnerne stadig i vidt omfang er nationale, og at de europæiske politiske partier ikke i tilstrækkelig grad er i stand til at opfylde deres forfatningsmæssige mandater og "bidrage[...] til at skabe en europæisk politisk bevidsthed og til at udtrykke unionsborgernes vilje" som omhandlet i artikel 10, stk. 4, i TEU; der henviser til, at omarbejdningen af forordningen om statut for og finansiering af europæiske politiske partier og europæiske politiske fonde[7] har skabt en vis klarhed i denne henseende;

I. der henviser til, at et politisk parti eller en politisk koalition skal sikre sig en vis minimumsandel af de afgivne stemmer ved et valg for at få plads i den lovgivende forsamling, altså nå over en spærregrænse;

---

[7] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 1141/2014 af 22. oktober 2014 om statut for og finansiering af europæiske politiske partier og europæiske politiske fonde (EUT L 317 af 4.11.2014, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1141/oj).

J. der henviser til, at Rådets afgørelse (EU, Euratom) 2018/994[8] fastsætter en spærregrænse på mellem 2 % og 5 % for medlemsstater med valgkredse, der omfatter over 35 pladser; der henviser til, at spærregrænser skal finde en balance mellem regeringsevne og politisk pluralisme;

K. der henviser til, at ratifikationsprocessen for 2018-reformen har været forsinket, idet nogle få medlemsstater ikke har afsluttet de nødvendige ratifikationsprocedurer i tide forud for valget til Europa-Parlamentet i 2024;

L. der henviser til, at alle EU-borgere har lige muligheder for at deltage i den demokratiske proces for at sikre en mere inklusiv valgproces; der henviser til, at kun få medlemmer af Europa-Parlamentet (MEP'er) tilhører nationale og etniske mindretal, der officielt er anerkendt som mindretal i deres respektive medlemsstater i overensstemmelse med deres respektive forfatningsmæssige eller retlige rammer og Europarådets relevante instrumenter; der henviser til, at Venedigkommissionen og Rådet for Demokratiske Valgs rapport af 15. marts 2005 om valgregler og positiv særbehandling af nationale mindretals deltagelse i beslutningsprocesser i europæiske lande anbefalede en række foranstaltninger til at sikre en retfærdig repræsentation af mindretal;

M. der henviser til, at reformen af valgproceduren på grundlag af artikel 223, stk. 1, i TEUF fuldt ud skal respektere nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet samt de nationale parlamenters kontrol- og ratifikationsbeføjelser;

Vigtigste konklusioner

1. minder om, at vejen hen imod en europæisering af de nationale valgregler vedrørende valg til Europa-Parlamentet vil drage fordel af en yderligere styrkelse, navnlig med hensyn til tilgængelighed for dårligt stillede grupper, fælles frister for færdiggørelse af valglister, forebyggelse af dobbelt stemmeafgivelse og styrkelse af de europæiske politiske partiers synlighed og rolle i valgprocesserne; minder imidlertid om, at mange gældende bestemmelser i den nuværende europæiske valgakt er blevet gennemført i alle medlemsstater, nemlig et system med forholdstalsvalg, en maksimal spærregrænse på 5 % og et forbud mod, at medlemmer af Europa-Parlamentet kan varetage to mandater samtidigt i både et nationalt parlament og Europa-Parlamentet; mener ikke desto mindre, at

---

8 Rådets afgørelse (EU, Euratom) 2018/994 af 13. juli 2018 om ændring af akten om almindelige direkte valg af medlemmerne af Europa-Parlamentet knyttet til Rådets afgørelse 76/787/EKSF, EØF, Euratom af 20. september 1976 (EUT L 178 af 16.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/994/oj).

færdiggørelsen af et europæisk "demos" langt fra er gjort, og at den politiske indsats skal intensiveres for at gøre EU mindre bureaukratisk og mere demokratisk;

2. gentager, at valget til Europa-Parlamentet fortsat i vid udstrækning afholdes inden for nationale retlige og institutionelle rammer, som blev udformet i en markant anderledes fase af den europæiske integration; understreger, at disse regler ikke længere svarer til Europa-Parlamentets styrkede rolle og lovgivningsbeføjelser, navnlig siden Lissabontraktatens ikrafttræden;

3. minder om, at Rådets afgørelse (EU, Euratom) 2018/994 indeholder en række bestemmelser, som medlemsstaterne enten er forpligtede til eller opfordres til at gennemføre; påpeger, at visse medlemsstater ikke har gennemført fakultative foranstaltninger, og at visse obligatoriske foranstaltninger er blevet gennemført på forskellig vis af nogle medlemsstaterne, f.eks. dem, der vedrører forebyggelse af dobbelt stemmeafgivning; bemærker, at de fleste bestemmelser i Rådets afgørelse (EU, Euratom) 2018/994 fortsat er fakultative; mener, at den begrænsede gennemførelse af disse ikkebindende bestemmelser afslører en mangel på politisk vilje til at overvinde national modstand og forpligte sig til en demokratisk proces, der bedre afspejler den europæiske dimension;

4. minder om, at fristerne for færdiggørelse af valglisterne forud for valg til Europa-Parlamentet varierer betragteligt mellem medlemsstaterne, lige fra 21 dage til 90 dage, hvilket placerer kandidater og vælgere i hele EU i en ulige situation med hensyn til det tidsrum, de har til rådighed til at føre kampagne i eller overveje, hvem de skal stemme på;

5. påpeger, at oprettelsen af et europæisk offentligt rum og en politisk debat, der rækker ud over de nationale grænser, navnlig i forbindelse med valg til Europa-Parlamentet, er afgørende for at styrke demokratiet i EU; understreger, at europæiske politiske partier er et vigtigt instrument til at fremme en sådan debat; mener, at alle stemmesedler skal indeholde kandidaternes navne og logoet for det europæiske politiske parti, som hvert nationalt parti er tilknyttet, og at kandidaterne bør have passende synlighed i online-, tv- og radiokampagneudsendelser, på plakater og i andet materiale, der anvendes i europæiske valgkampagner; mener, at disse foranstaltninger er et minimumskrav for at informere vælgerne om den europæiske dimension af deres stemme og gøre det muligt for europæiske politiske partier at udfylde deres rolle i henhold til artikel 10, stk. 4, i TEU; mener, at disse foranstaltninger vil gøre valgene til Europa-Parlamentet mere gennemsigtige, forhindre enhver fordrejning af vælgernes ret til at blive informeret om eksistensen af allianceaftaler mellem politiske partier ved valg til Europa-Parlamentet og sætte borgerne i stand til på et informeret grundlag at stemme på et politisk parti, der tilhører deres foretrukne

politiske gruppe i Europa-Parlamentet; beklager dybt, at dette kun er en fakultativ foranstaltning i henhold til Rådets afgørelse (EU, Euratom) 2018/994 og endnu ikke er blevet gennemført i nogen national lovgivning;

6. minder om behovet for fortsat at gøre fremskridt med hensyn til at gøre valgprocessen mere inklusiv for at sikre, at alle borgere, uanset deres omstændigheder, har lige muligheder for at deltage i den demokratiske proces; påpeger, at visse medlemsstaters nationale regler ikke giver vælgere med handicap mulighed for at ændre deres tildelte valglokale til et andet, der bedre imødekommer deres behov, eller til at få adgang til valgoplysninger i tilgængelige formater; understreger, at alle hindringer for valgret og valgbarhed for personer med handicap er uforenelige med de forpligtelser, der følger af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap og bør fjernes for at sikre adgang for alle i hele valgprocessen;

7. bemærker, at brevstemmeafgivning og de supplerende midler hertil præsenteres i Rådets afgørelse (EU, Euratom) 2018/994 som en fakultativ foranstaltning, der har til formål at lette tilgængeligheden for personer med handicap; understreger, at selv om dette mål er afgørende, spiller brevstemmeafgivning også en bredere rolle med hensyn til at gøre valgdeltagelsen mere fleksibel og inklusiv; understreger, at tilbud om brevstemmeafgivning som en garanteret mulighed i alle medlemsstater ikke kun vil være til gavn for personer med handicap, men også for borgere, der ikke er i stand til at stemme ved personligt fremmøde på grund af ekstraordinære omstændigheder; mener, at sikring af bredere adgang til brevstemmeafgivning vil øge deltagelsen, navnlig blandt mobile EU-borgere og yngre vælgere, og bidrage til at øge den samlede valgdeltagelse;

8. minder om, at situationen for EU-borgere med dobbelt statsborgerskab endnu ikke er blevet løst, da det stadig er muligt, at en EU-borger med dobbelt statsborgerskab automatisk optages på valglisten i mere end én medlemsstat, uden tilgængelige midler til afregistrering; bemærker, at en EU-borger med dobbelt statsborgerskab, der automatisk optages på mere end én valgliste, men som i overensstemmelse med reglerne kun stemmer i én medlemsstat, ikke desto mindre kan blive pålagt en sanktion for ikke at have stemt i den anden medlemsstat;

9. glæder sig over Parlamentets initiativ til at indføre stemmeafgivning ved fuldmagt i tilfælde af barselsorlov gennem en ændring af den europæiske valgakt som en afbalanceret og praktisk løsning til støtte for MEP'er, samtidig med at kontinuiteten i repræsentationen sikres;

10. understreger, at Rådets afgørelse (EU, Euratom) 2018/994 endnu ikke er trådt i kraft, da ratifikationsprocessen stadig er i gang i en resterende medlemsstat; bemærker, at selv om Tyskland har

ratificeret Rådets afgørelse (EU, Euratom) 2018/994, er den tyske valglov for valg til Europa-Parlamentet ikke blevet ændret, fordi spærregrænsen på 2 %, – så længe den ikke er obligatorisk i henhold til EU-retten – ikke kan indføres i tysk ret;

11. noterer sig Kommissionens rolle som facilitator i de institutionelle drøftelser mellem Parlamentet og Rådet om det nye forslag om reform af den europæiske valgakt; mener, at det er afgørende at indgå i en konstruktiv dialog med Rådet for at evaluere Parlamentets forslag fra 2022 og gøre fremskridt i den henseende; understreger, at de manglende fremskridt ikke skyldes tekniske eller retlige hindringer, men manglende politisk vilje blandt medlemsstaterne til at engagere sig i Parlamentets forslag; er overbevist om, at denne betænkning bør give ny fremdrift til straks at indlede interinstitutionelle forhandlinger om forslaget fra 2022, og opfordrer indtrængende de kommende rådsformandskaber til at overholde deres forpligtelser i henhold til princippet om gensidigt og loyalt samarbejde;

Henstillinger

12. mener, at gennemsigtighed i valgprocessen og adgang til pålidelige oplysninger er afgørende faktorer for at kunne skabe europæisk politisk bevidsthed og sikre en valgdeltagelse, der er høj nok til at udgøre et mandat fra vælgerne; fremhæver, at kandidater bør have de samme muligheder for at føre valgkamp, og at borgerne i god tid i forvejen bør informeres om de kandidater, der stiller op til valget til Europa-Parlamentet; understreger derfor betydningen af at harmonisere fristerne for indgivelse af valglister på tværs af medlemsstaterne, som Parlamentet har anmodet om ved flere lejligheder;

13. understreger, at det er afgørende at lette muligheden for at stemme ved valg til Europa-Parlamentet og sikre, at alle, der har ret til at stemme, kan udøve denne ret ved hjælp af brevstemmeafgivning eller andre supplerende midler; opfordrer medlemsstaterne til at sikre lige adgang til information og valgprocessen for alle borgere, herunder personer med handicap, navnlig når offentlige strukturer ikke er fuldt tilgængelige; opfordrer endvidere medlemsstaterne til at garantere retten til at stemme og stille op til valg for personer med handicap ved at indføre bestemmelser, der harmoniserer adgangen til valgfaciliteter, valgsteder, valgprocedurer og valgmateriale for personer med handicap, og som gør det muligt for dem at stemme uafhængigt og hemmeligt; bemærker, at ansvaret for at regulere tilgængelighed fortsat udelukkende ligger hos medlemsstaterne, og opfordrer dem til at samarbejde med organisationer for personer med handicap om at vurdere og tackle de juridiske og praktiske hindringer, der forhindrer deres deltagelse i valg, både som vælgere og som kandidater;

14. opfordrer alle medlemsstater til at gennemføre alle de fakultative foranstaltninger i Rådets afgørelse (EU, Euratom) 2018/994 og navnlig til at øge synligheden af valgalliancer ved valg til Europa-Parlamentet, nationale politiske partiers tilknytning til europæiske politiske partier, europæiske vælgersammenslutninger og andre europæiske valgenheder gennem mediekampagner, distribution af ensartede stemmesedler, der klart angiver europæiske alliancer i hver medlemsstat, og angivelser på alt andet valgmateriale; mener, at nationale partier og vælgersammenslutninger, hvor det er relevant, bør angive deres tilknytning til de europæiske politiske partier eller andre europæiske valgenheder under valgkampagnen, herunder stemmesedler;

15. opfordrer alle medlemsstater til at tage konkrete skridt til at harmonisere kravene til kandidatur for at sikre retfærdig og lige adgang til valgprocessen for alle politiske aktører i overensstemmelse med princippet om fair konkurrence og demokratisk pluralisme;

16. understreger, at det fortsat er obligatorisk for alle medlemsstater at ratificere Rådets afgørelse (EU, Euratom) 2018/994, så den kan træde i kraft; opfordrer derfor den tilbageblivende medlemsstat til at indlede ratifikationsproceduren;

°

° °

17. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.